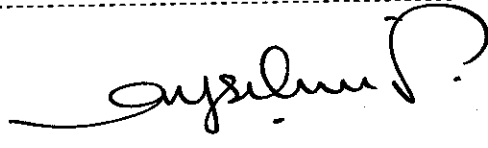

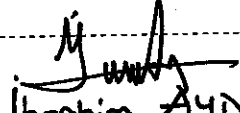
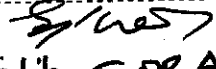

Yerli : 14/7/2020

Sayı : 119

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İşsizlik Sigortası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır.
Gereğini arz ederiz.

Ayşe KEŞİR Düzce Milletvekili	Yaşar KIRKPINAR İzmir Milletvekili
İbrahim AYDIN Antalya Milletvekili	Salih ÇORA Trabzon Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞITali
Komisyon-Sağlık, Aile, Gelişim ve Sosyal
İşlerEsas
Komisyon

Plan ve Bütçe

Tarih : 14 Temmuz 2020

Esas No: 2/3037

TBMM
KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LIĞI

14 Temmuz 2020

Numara:

TBMM
GENEL EVRAK

14 Temmuz 2020

No:

683406

EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

GENEL GEREKÇE

Tüm dünyayı etkisi altına alan yeni koronavirüs (Covid-19) salgınının ekonomik ve sosyal hayata etkilerinin azaltılması amacıyla geçtiğimiz günlerde çeşitli kanuni düzenlemeler hayata geçirilmiştir. Yapılan bu düzenlemeler ile salgının iş gücü piyasasındaki olumsuz etkilerinin bertaraf edilmesi amacıyla kısa çalışma uygulamasından yararlanma şartları kolaylaştırılarak daha fazla vatandaşımızın bu imkandan faydalanması sağlanmıştır. Ayrıca istihdamda devamlılığın sağlanabilmesine yönelik olarak işçilerin iş veya hizmet akitlerinin feshedilmesinin önüne geçilmesine yönelik düzenleme yapılmış ve bu dönemde ücretsiz izne ayrılan işçilere nakdi ücret desteği ödenmesine imkan verilmiştir. Bu uygulamalarla hem işçinin işini kaybetmesinin önüne geçilmiş hem de işverenin bu süreç içerisinde mali anlamda desteklenmesi sağlanarak etkili bir mekanizma hayata geçirilmiştir.

Salgının etkileri geçtiğimiz Haziran ayı itibarıyla azalmaya başlamış, ekonomik ve sosyal hayatta normalleşme süreci hız kazanmıştır. Normalleşme süreciyle birlikte ekonomik aktivitenin daha da hareketlenmesi beklenmektedir. Bu çerçevede Kanun Teklifi ile, salgın kaynaklı zorlayıcı sebebe bağlı olarak özel sektör işyerlerinde kısa çalışma ödeneğinden yararlananlar ile nakdi ücret desteğinden yararlananların çalıştıkları işyerinde haftalık normal çalışma sürelerine dönülmesi halinde, sosyal güvenlik primlerinin sigortalı ve işveren paylarının tamamının üç ay süreyle İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanarak işgücü piyasasında normalleşme sürecinin hızlandırılması öngörülmektedir. Ayrıca bazı sektörlerde normalleşme sürecinin daha hızlı hayata geçeceği göz önünde bulundurularak kısa çalışma uygulamasının uzatılmasına ilişkin mevcut yetkinin yeniden düzenlenmesi ve sektörel bazlı uzatma yetkisinin verilmesi amaçlanmaktadır.

Diğer taraftan Kanun Teklifiyle vatandaşlarımızın bazı konulara ilişkin olarak yaşayabileceği muhtemel hak mağduriyetlerinin önüne geçilmesi ve kamu kurum ve kuruluşlarımızın muhtelif konulara ilişkin olarak ihtiyaç duyduğu kanuni düzenlemelerin hayata geçirilmesi hedeflenmektedir. Bu çerçevede;

- Manisa İli, Soma İlçesinde bulunan Işıklar, Atabacası ve Geventepe ocaklarında çalışan ve kıdem tazminatına hak kazanacak şekilde hizmet akdi sona erdirilen işçilerden kıdem tazminatlarını alamayanların kıdem tazminatlarının Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu tarafından ödenmesi imkanı getirilerek mağduriyetlerin giderilmesi amaçlanmakta,

- Yabancı plakalı araçlarla ülkemize gelen yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızın karayollarında gerçekleştirdiği ihlalli geçişlerde uygulanacak idari para cezaları açısından yerli plakalı araçlarla aynı düzenlemelere tabi kılınması sağlanmakta,

- Engelliler Hakkında Kanunun geçici 3 üncü maddesinde düzenlenen erişilebilirliğin sağlanabilmesi için yapılacak yükümlülükler uyarınca ilk kez denetlenerek eksikliği olduğu tespit edilenler ile daha önce tespit edilip süre verilenlere; karşılanması gereken yükümlülüklerin yeni koronavirüs (Covid-19) salgını sebebiyle aksaması nedeniyle, yükümlülüğün maliyet ve niteliğine göre ilave süre verilebilmesine imkan tanınmakta,

- Yeni koronavirüs (Covid-19) salgını sebebiyle eğitimlerin aksaması ve sınavların gerçekleştirilememesi sebebiyle oluşacak uzman ve hekim açıklarını önlemek adına 50'den az çalışanı olan ve az tehlikeli sınıfta yer alan işyerleri ile kamuya ait işyerlerinde iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi görevlendirilmesine ilişkin hükmün yürürlüğünün ötelenmesi amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunda ve Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığında 2547 sayılı Kanunun 38 inci maddesine göre görevlendirilenlere anılan maddede yer alan kısıtlamaya tabi olmaksızın 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tâbi en yüksek Devlet memuruna her ne ad altında olursa olsun fiilen yapılan malî ve sosyal hak niteliğindeki her türlü ödemeler dahil bulunacak toplamın altı aylık net ortalamasını geçmemek üzere Cumhurbaşkanınca tespit olunacak ücretlerin ödeneceği hüküm altına alınmıştır. Madde ile, Türkiye’de bilim alanındaki araştırma ve geliştirme faaliyetlerini özendirmek ve desteklemek gibi görevleri haiz Türkiye Bilimler Akademisinde de 2547 sayılı Kanunun 38 inci maddesi kapsamında görevlendirilenlerin Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunda ve Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığında olduğu üzere sosyal ve mali haklarının emsalleri ile eşitlenmesi öngörülmektedir.

MADDE 2- İşsizlik Sigortası Kanununa 7226 sayılı Kanunla eklenen geçici 23 üncü maddeyle yeni koronavirüs (Covid-19) salgını kaynaklı zorlayıcı sebep gerekçesiyle yapılan kısa çalışma başvuruları için kısa çalışmadan yararlanma şartları kolaylaştırılmıştır. Anılan madde uyarınca yapılan başvurulara ilişkin tarihi bir bütün olarak 31/12/2020 tarihine kadar uzatmaya Cumhurbaşkanının yetkisi bulunmaktadır. Yapılması öngörülen değişiklik ile 31/12/2020 tarihi korunmak suretiyle başvuru süresi ve/veya kısa çalışma ödeneğinden yararlanma süresinin sektörel olarak ayrı ayrı veya bir bütün olarak uzatılabilmesine ilişkin yetkinin Cumhurbaşkanına verilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 3- Madde ile, ekonominin normalleşmeye başlamasıyla birlikte işyerinde haftalık normal çalışma sürelerine dönülmesinin teşvik edilmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda İşsizlik Sigortası Kanununa eklenmesi öngörülen madde ile, yeni koronavirüs (Covid-19) salgını kaynaklı zorlayıcı sebebe bağlı olarak özel sektör işyerlerinde kısa çalışma ödeneğinden yararlananlar ile nakdi ücret desteğinden yararlananların çalıştıkları işyerinde haftalık normal çalışma sürelerine dönülmesi halinde sigortalı ve işveren paylarının tamamının 31/12/2020 tarihini geçmemek üzere üç ay süreyle İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanması amaçlanmaktadır.

MADDE 4- İş Kanununa 16/4/2020 tarihli ve 7244 sayılı Kanunla eklenen geçici 10 uncu madde ile yeni koronavirüs (Covid-19) salgını gerekçesiyle işçilerin iş akitlerinin feshedilmesinin önüne geçilmesine yönelik düzenleme yapılmıştır. Madde ile anılan geçici 10 uncu maddede değişiklik yapılarak, fesih engeline istisna olacak hallerin netleştirilmesi ve maddenin uygulama süresinin uzatılması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda belirli süreli iş veya hizmet sözleşmelerinde sürenin sona ermesi, işyerinin herhangi bir sebeple kapanması ve faaliyetinin sona ermesi, ilgili mevzuatına göre yapılan her türlü hizmet alımları ile yapım işlerinde işin sona ermesi halleri fesih engelinin istisnaları arasına eklenmektedir.

MADDE 5- Madde ile; 4857 sayılı İş Kanununa geçici madde eklenerek, Manisa İli, Soma İlçesinde 13/5/2014 tarihinde meydana gelen maden ocağı kazası sonrasında, Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumunun taraf olduğu rödovans sözleşmeleri kapsamında yer alan Işıklar, Atabacası ve Geventepe ocaklarında çalışan ve kıdem tazminatına hak kazanacak şekilde hizmet akdi sona erdirilen işçilerden kıdem tazminatlarını alamayanların kıdem tazminatlarının Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumuna müracaat etmeleri halinde Kurum tarafından ödenmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca; yapılan ödeme nedeni ile Kurumun rödovans sözleşmesinin tarafı olan ilgili şirkete ve/veya şirketlere rücu hakkı saklı tutulmaktadır.

MADDE 6- Engelliler Hakkında Kanunun geçici 3 üncü maddesinde yapıların ve toplu taşıma araçlarının engellilerin erişilebilirliğine uygun olması için gereken tedbirlerin almasına yönelik hükümler düzenlenmektedir. Bu kapsamda erişilebilirliğin sağlanabilmesi için yapılacak yükümlülükleri düzenleyen hükümler uyarınca ilk kez denetlenerek eksikliği olduğu tespit edilenler ile daha önce tespit edilip süre verilenlere; karşılanması gereken yükümlülüklerin yeni koronavirüs (Covid-19) salgını sebebiyle aksaması ve yükümlülüğün maliyet ve niteliğine göre ilave süre verilebilmesine imkan tanınması amaçlanmaktadır.

MADDE 7- Karayolları Genel Müdürlüğünün Hizmetleri Hakkında Kanunun 30 uncu maddesinde otoyollar ile erişme kontrolünün uygulandığı karayolları için belirlenen geçiş ücretlerini ödemededen geçiş yaptığı tespit edilen araç sahiplerine Genel Müdürlük tarafından, geçiş ücreti ödemededen giriş çıkış yaptığı mesafeye ait geçiş ücretinin dört katı tutarında idari para cezası verileceği hüküm altına alınmıştır. Ayrıca, geçiş ücretlerini ödemededen geçiş yapanlardan, ödemesiz geçiş tarihini izleyen on beş gün içinde yükümlü olduğu geçiş ücretini usulüne uygun olarak ödeyenlere, yabancı plakalı araçlara uygulananlar hariç, idari para cezalarının uygulanmayacağı düzenlenmiştir.

Yapılan düzenleme ile anılan Kanunun 30 uncu maddesinin yedinci fıkrasına hüküm eklenmek suretiyle, yabancı plakalı araçlara ilişkin olarak ödemesiz geçiş tarihini izleyen on beş gün içinde geçiş ücretinin ödenmesi halinde idari para cezasının tahsil edilmeyeceği düzenlenmektedir. Böylece özellikle yabancı plakalı araçlarla ülkemize gelen yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızın karayollarında gerçekleştirdiği ihlalli geçişlerde uygulanacak idari para cezaları açısından yerli plakalı araçlarla aynı düzenlemelere tabi kılınması sağlanmaktadır.

MADDE 8- Yeni koronavirüs (Covid-19) salgını nedeniyle eğitimlerin aksaması ve ilgili sınavların gerçekleştirilememesinden kaynaklı olarak oluşacak uzman ve hekim açıklarını önlemek adına İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 50' den az çalışmanı olan ve az tehlikeli sınıfta yer alan işyerleri ile kamuya ait işyerlerinde iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi görevlendirilmesine ilişkin hükmünün yürürlüğünün ötelenmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 9- Yürürlük maddesidir.

MADDE 10- Yürütme maddesidir.

İŞSİZLİK SİGORTASI KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 17/7/1963 tarihli ve 278 sayılı Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanunun ek 3 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“2547 sayılı Kanunun 38 inci maddesi uyarınca Türkiye Bilimler Akademisinde görevlendirilenler hakkında da birinci fıkra hükmü uygulanır.”

MADDE 2- 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun geçici 23 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına “başvuru tarihini” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve/veya kısa çalışma ödeneğinin süresini sektörel olarak ayrı ayrı veya bir bütün olarak” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 3- 4447 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 26- Geçici 23 üncü madde kapsamında, 1/7/2020 tarihinden önce kısa çalışma başvurusunda bulunmuş olan özel sektör işyerlerinde kısa çalışma ödeneğinden yararlanan sigortalıların; işyerindeki kısa çalışmanın sona ermesi ve aynı işyerinde haftalık normal çalışma sürelerine dönmeleri durumunda, 31/12/2020 tarihini geçmemek üzere kısa çalışmanın sona erdiği tarihi takip eden aydan itibaren üç ay süreyle, 5510 sayılı Kanunun 82 nci maddesi uyarınca belirlenen prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigortalı ve işveren hissesi primlerinin tamamı tutarında, her ay bu işverenlerin Sosyal Güvenlik Kurumuna ödeyecekleri tüm primlerden mahsup edilmek suretiyle işverene prim desteği sağlanır ve destek tutarı Fondan karşılanır.

Geçici 24 üncü madde kapsamında, 1/7/2020 tarihinden önce başvuruda bulunarak nakdi ücret desteğinden yararlandırılan sigortalının haftalık normal çalışma süresine dönmesi durumunda, işveren söz konusu sigortalı için birinci fıkra kapsamındaki destekten ilgili fıkra belirtilen süreler ve şartlarla yararlandırılır.

Birinci ve ikinci fıkralar kapsamında işverene her bir ay için sağlanacak destek süresi; kısa çalışma ödeneği alanlar için sigortalının geçici 23 üncü madde kapsamında kısa çalışma ödeneği aldığı aylık ortalama gün sayısını, geçici 24 üncü madde kapsamında sağlanan nakdi ücret desteğinden yararlandırılanlar için nakdi ücret desteği aldıkları aylık ortalama gün sayısını geçemez.

Bu madde hükümleri; 5335 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin ikinci fıkrası kapsamına giren kurum ve kuruluşlara ait işyerleri ile 2886 sayılı Kanuna, 4734 sayılı Kanuna ve uluslararası anlaşma hükümlerine istinaden yapılan alım ve yapım işleri ile 4734 sayılı Kanundan istisna olan alım ve yapım işlerine ilişkin işyerleri ve sosyal güvenlik destek primine tabi çalışanlar, 5510 sayılı Kanunun ek 9 uncu maddesi kapsamında ev hizmetlerinde çalışan sigortalılar ve yurtdışında çalışan sigortalılar hakkında uygulanmaz.

Geçici 23 üncü madde kapsamında işyerinde uygulanan kısa çalışmadan yersiz yararlanıldığının tespiti veya kısa çalışma başvurusuna yönelik uygunluk tespitinin olumsuz sonuçlanması ya da geçici 24 üncü madde kapsamında nakdi ücret desteğinden yersiz yararlandığının tespiti halinde, işyeri bu madde kapsamında sağlanan destekten yararlanamaz veya yersiz yararlanmış sayılır. Bu madde kapsamında destekten yersiz yararlanıldığının tespiti halinde, yararlanan destek tutarı işverenden 5510 sayılı Kanunun 89 uncu maddesinin ikinci fıkrası uyarınca gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir.

Bu maddeyle sağlanan teşvikten yararlanmakta olan işverenler, bu teşvikten yararlanan ayda aynı sigortalı için diğer sigorta primi indirimi, teşvik ve desteklerinden yararlanamaz.

Bu madde kapsamında Fon tarafından işverene sağlanan, sigortalı hissesine karşılık gelen destek tutarının sigortalıya ödenmesi işverenden talep edilemez.

Fondan bu madde kapsamında karşılanan tutarlar, gelir ve kurumlar vergisi uygulamalarında gelir, gider veya maliyet unsuru olarak dikkate alınmaz.

Cumhurbaşkanı, birinci fıkrada yer alan üç aylık süreyi sektörel olarak ayrı ayrı veya bir bütün olarak altı aya kadar uzatmaya yetkilidir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından belirlenir.”

MADDE 4- 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununun geçici 10 uncu maddesinin birinci fıkrasına “haller ve benzeri sebepler” ibaresinden sonra gelmek üzere “, belirli süreli iş veya hizmet sözleşmelerinde sürenin sona ermesi, işyerinin herhangi bir sebeple kapanması ve faaliyetinin sona ermesi, ilgili mevzuatına göre yapılan her türlü hizmet alımları ile yapım işlerinde işin sona ermesi halleri” ibaresi eklenmiş ve dördüncü fıkrasında yer alan “altı aya” ibaresi “her defasında en fazla üçer aylık sürelerle 30/6/2021 tarihine” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 5- 4857 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 11- Manisa İli Soma İlçesinde 13/5/2014 tarihinde meydana gelen maden ocağı kazası sonrasında, Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumunun taraf olduğu 4/6/1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanunu kapsamında imzalanmış rödovans sözleşmeleri kapsamında yer alan Işıklar, Atabacası ve Geventepe ocaklarında çalışan ve kıdem tazminatına hak kazanacak şekilde hizmet akdi sona erdirilen işçilerden kıdem tazminatlarını alamayanların kıdem tazminatları, bu maddenin yürürlük tarihinden itibaren 2 ay içerisinde Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumuna müracaat etmeleri halinde müracaat tarihinden itibaren 6 ay içerisinde Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu tarafından ödenir. Yapılan ödeme nedeni ile Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumunun rödovans sözleşmesinin tarafı olan ilgili şirkete ve/veya şirketlere rücu hakkı saklıdır.”

MADDE 6- 1/7/2005 tarihli ve 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanunun geçici 3 üncü maddesinin altıncı fıkrasında yer alan “iki yılı” ibaresi “üç yılı” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 7- 25/6/2010 tarihli ve 6001 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğünün Hizmetleri Hakkında Kanunun 30 uncu maddesinin yedinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ancak, ödemesiz geçiş tarihini izleyen on beş gün içinde geçiş ücretinin ödenmesi halinde idari para cezası tahsil edilmez.”

MADDE 8- 20/6/2012 tarihli ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 38 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan “1/7/2020” ibaresi “31/12/2023” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 9- Bu Kanunun;

- a) 3 üncü maddesi yayımı tarihini takip eden ayın başında,
 - b) 8 inci maddesi 1/7/2020 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,
 - ç) Diğer maddeleri yayımı tarihinde,
- yürürlüğe girer.

MADDE 10- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.